

7 Νοεμβρίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΥΡΓΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΧΩΡΙΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥ-
ΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 671/91).

Αναθεωρητική Δικαιοδοσία Ανωτάτου Δικαστηρίου — Περιορίζεται στην αναθεώρηση πράξεων μετά από αίτηση προσώπου που νομιμοποιείται να προσφύγει βάσει του άρθρου 146 — Η διερεύνηση των προϋποθέσεων για την άσκηση δικαιοδοσίας μπορεί να αναληφθεί από το Δικαστήριο σε οποιονδήποτε στάδιο της διαδικασίας 5 και αυτεπαγγέλτως.

Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Διάδικοι — Αιτητής — Ενεργητική νομιμοποίηση αιτητή — Η τοπική αρχή, ως εκ της φύσεώς της, νομιμοποιείται να προσβάλει απόφαση οργάνου της Κεντρικής Κυβέρνησης εφόσον θίγονται συμφέροντά της. 10

Σύνταγμα — Άρθρο 23.3 — Δικαίωμα Ιδιοκτησίας — Δεν περιλαμβάνει ειδική πρόβλεψη στο Σύνταγμα για την προστασία του περιβάλλοντος — Αναγνωρίζεται όμως νομοθετική ευχέρεια στην Πολιτεία να περιορίσει μεταξύ άλλων το δικαίωμα της ιδιοκτησίας χάριν της δημόσιας υγείας και της Πολεοδομίας (Άρθρο 23.3) 15 καθώς και για την προστασία δικαιωμάτων τρίτων.

Σύνταγμα — Άρθρο 7.1 — Ερμηνεία — Ο όρος "ζωή" — Το δικαίωμα της ζωής δεν περιορίζεται στην προστασία της ύπαρξης αλλά επεκτείνεται και στις βασικές προϋποθέσεις για την επιβίωση του ανθρώπου στο χώρο όπου διαβιού — Συνέπεια και το ότι κάτοικος κοινότητας έχει λόγο στη διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο διαβιού το δικαίωμα. Εφόσον είναι κοινό σε όλους τους κατοίκους της κοινότητας μπορεί να προσοπισθεί συλλογικά από την κοινοτική αρχή που τους εκπροσωπεί (Βλ. και 20

Simonis & Another v. Improvement Board Latsia) — Το δικαίωμα ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7.1 δεν συναρτάται με τα δεδομένα του 1960 που θεοπίστηκε το Σύνταγμα, αλλά προτιμάται ως διαχρονική αξία με άξονα τα λειτουργικά εχέγγεια της ζωής.

- 5 Σύνταγμα — Ερμηνεία — Δεν αποτελεί σύνθηρες νομοθέτημα αλλά τον θεμέλιο νόμο ο οποίος οριοθετεί το πλαίσιο λειτουργίας της Πολιτείας και σύμμετρης άσκησης των δικαιωμάτων και εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των πολιτών — Γνώμονας για την ερμηνεία του Συντάγματος είναι η διαχρονική προοπτική που καθιστά (στην περίπτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται, μόνιμες αξίες οι οποίες εξασφαλίζονται έναντι των μεταβαλλόμενων κινδύνων που θέτουν τα δεδομένα της κάθε εποχής.

- 15 Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον — Χαρακτηριστικά — Άμεσο, ενεστώς, προσωπικό — Η αναγνώριση του δικαιώματος για προστασία του περιβάλλοντος δεν απαμβλύνει τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 146 για προσφυγή (άμεσος δυσμενής επηρεασμός υφιστάμενου προσωπικού συμφέροντος) — Σε αντίθεση με τη Χωρική Αρχή τέτοιο συμφέρον δεν συντρέχει στους συνδέσμους, οργανώσεις και επιτροπές (σε περίπτωση προσβολής του κοινού συμφέροντος των κατοίκων της κοινότητας ως προς το περιβάλλον)

- 25 Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Αίτηση για αναστολή εκτέλεσης διοικητικής πράξης που προσβάλλεται με προσφυγή — Η προσέγγιση της νομολογίας κατατείνει υπέρ της προκαταρκτικής διερεύνησης της ισχύος της υπόθεσης του αιτητή — Η διερεύνηση αυτή της ουσίας δεν ξεπερνά τα όρια της αποκάλυψης συζητήσιμης υπόθεσης — Η ανεπανόρθωτη ζημία ως κρίσιμος όρος στη διαδικασία κρίσεως της αίτησης αναστολής — Συνεκτιμάται και ο επηρεασμός των συμφερόντων του έλκοντος δικαιώματα από την πράξη ενδιαφερόμενου μέρους.

- 35 Η παρούσα συνιστά ενδιάμεση απόφαση στα πλαίσια της προσφυγής κατά την παραχώρηση άδειας λατομείου στο ενδιαφερόμενο μέρος. Τα επίδικα ζητούμενα όπως καθορίστηκαν από τα δεδομένα της διαδικασίας ήταν στο στάδιο αυτό η κρίση περί της ενεργητικής νομιμοποίησεως των αιτητών (κατά βάση το έννομο συμφέρον τους) και η εξέταση της αίτησής τους για αναστολή της προσβαλλόμενης άδειας λατομείου μέχρι την αποπεράτωση της δίκης.

- 40 Το Ανώτατο Δικαστήριο, διατάσσοντας την αναστολή της ισχύος της επίδικης πράξεως, αποφάσισε ότι:

1. Επειδή το ζήτημα της ενεργητικής νομιμοποίησης των αιτητών άπτεται της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που περιορίζεται στην αναθεώρηση πράξεων μετά από αίτηση προσώπου το οποίο

νομιμοποιείται να προσφύγει βάσει του άρθρου 146.2 του Συντάγματος, η διερεύνηση των προϋποθέσεων για την άσκηση δικαιодоσίας μπορεί να αναληφθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και με πρωτοβουλία του ίδιου του δικαστηρίου.

Στην αίτηση ομοδικούν η Χωριτική Αρχή και όλες οι οργανώσεις, σωματεία και επιτροπές της κοινότητας, περιλαμβανομένης και της Περιβαλλοντικής Κίνησης Πυργών. Βάσει των αρχών που υιοθετούνται στην *Improvement Board of Strovolos v. Republic*, η τοπική αρχή νομιμοποιείται να προσβάλει απόφαση οργάνου της Κεντρικής Κυβέρνησης εφόσον θίγονται συμφέροντα της αρχής. Οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν αυθύπαρκτη υπόσταση και συμφέρον στην προστασία της λειτουργικότητας της αρχής και των κοινών δικαιωμάτων των κατοίκων τους οποίους εκτροσωπούν.

2. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν κάμνει ειδική πρόβλεψη για την προστασία του περιβάλλοντος είτε ως συλλογικής (κρατικής) υποχρέωσης είτε μέσω της καθιέρωσης ξεχωριστού ατομικού δικαιώματος. Αναγνωρίζει όμως νομοθετική ευχέρεια στην Πολιτεία να περιορίσει μεταξύ άλλων το δικαίωμα της ιδιοκτησίας χάριν της δημόσιας υγείας και της πολεοδομίας (Άρθρο 23.3) καθώς και για την προστασία των δικαιωμάτων τρίτων.

Το κρίσιμο ερώτημα είναι αν το δικαίωμα της ζωής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7.1 του Συντάγματος, περιορίζεται στην προστασία της ύπαρξης του ανθρώπου ή αν επεκτείνεται στην λειτουργία του στο φυσικό χώρο στον οποίο διαβιού. Εννοιολογικά ο όρος "ζωή" δεν περιορίζεται στην ύπαρξη του ανθρώπου, ως υποκειμένου προστασίας του ποινικού δικαίου, η προσβολή του οποίου συνιστά αδίκημα. Ο όρος "ζωή" ενέχει βιολογική έννοια η οποία, σε σχέση με τον άνθρωπο, περιλαμβάνει τη λειτουργία του ως οργανικού (έμβιου) μέρους του φυσικού περιβάλλοντος.

Στον προβληματισμό για τον προσδιορισμό της ερμηνείας του όρου "ζωή" στο άρθρο 7.1 σημαίνουντα ρόλο διαδραματίζουν και οι κανόνες ερμηνείας του Συντάγματος. Το Σύνταγμα δεν αποτελεί σύνθετες νομοθέτημα, αλλά τον θεμέλιο νόμο ο οποίος οριοθετεί το πλαίσιο λειτουργίας της Πολιτείας και σύμμετρης άσκησης των δικαιωμάτων και εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των πολιτών. Γνώμονας για την ερμηνεία του Συντάγματος είναι η διαχρονική προοπτική που καθιστά (στην περίπτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων) τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται μόνιμες αξίες οι οποίες εξασφαλίζονται έναντι των μεταβαλλόμενων κινδύνων που θέτουν τα δεδομένα της κάθε εποχής. Το δικαίωμα ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7.1 δεν συναρτάται με τα δεδομένα του 1960 που θεσπίστηκε το Σύνταγμα, αλλά αποτιμάται ως διαχρονική αξία με άξονα τα λειτουργικά εχέγγυα της ζωής.

Κρίνω ότι το δικαίωμα της ζωής που κατοχυρώνεται από το 45

άρθρο 7.1 του Συντάγματος δεν περιορίζεται στην προστασία της ύπαρξης, αλλά επεκτείνεται και στις βασικές προϋποθέσεις για την επιβίωση του ανθρώπου στο χώρο όπου διαβιεί.

5 3. Η αναγνώριση του δικαιώματος για προστασία του περιβάλλοντος δεν απαιτύνει τις προϋποθέσεις που θέτει η παρα. 2 του άρθρου 146 για προσφυγή στο δικαστήριο, δηλαδή άμεσο δυσμενή επηρεασμό υφιστάμενου προσωπικού συμφέροντος. Το συμφέρον το οποίο η Χωριτική Αρχή προασπίζεται είναι το κοινό συμφέρον των κατοίκων της κοινότητας η προστασία του οποίου επαφίεται 10 στην τοπική αρχή, καθώς και το συμφέρον της κοινότητας για κοινωνική ανάπτυξη. Αντίθετα οι σύνδεσμοι, οργανώσεις και επιτροπές που έχουν συνενωθεί ως διάδικοι δεν έχουν ιδιαίτερο συμφέρον το οποίο νομιμοποιύνται να προστατεύσουν με προσφυγή στο δικαστήριο. Οι προσφυγές των υπόλοιπων αιτητών, εκτός 15 της Χωριτικής αρχής Πυργών, απορρίπτονται.

4. Από τις ενόρκους δηλώσεις που έχουν κατατεθεί προς υποστήριξη της αίτησης προκύπτει ότι η περιοχή του λατομείου ευρίσκειται κοντά στην κοινότητα και γειτνιάζει σε περιοχή η οποία έχει οριοθετηθεί για τη δημιουργία εξοχικών κατοικιών.

20 Παρόλο που διασφαλίζεται από το άρθρο 23(1) του Συντάγματος η ιδιοκτησία της Δημοκρατίας στους υπόγειους μεταλλευτικούς πόρους η εγκαθίδρυση λατομείου στο χώρο που έχει εγκριθεί με την άδεια θα δημιουργήσει αναπόφευκτα κωλύματα στη χρήση της επιφάνειας της γης και θα αποστερήσει τους κατοίκους της 25 κοινότητας του συμβατικού δικαιώματος το οποίο έχουν για βόσκηση των ποιμνίων τους στην περιοχή.

5. Οι απόψεις δίστανται ως προς το βαθμό και έκταση διερεύνησης των προοπτικών επιτυχίας της προσφυγής στο προκαταρκτικό αυτό στάδιο.

30 Βάσει της ευρύτερης νομολογιακής προσέγγισης, η διερεύνηση της ουσίας δεν ξεπερνά τα όρια της αποκάλυψης συζητήσιμης υπόθεσης, αφήνοντας το πεδίο ανέταφο για την κρίση της εγκυρότητας της πράξης στο φυσιολογικό στάδιο της δίκης.

35 6. Ανεπανόρθωτη είναι η ζημία η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί με υλικά ή άλλα μέσα. Η αποτίμηση του επηρεασμού του περιβάλλοντος και της ποιότητας της ζωής σε χρηματικές αξίες είναι εκτός πραγματικότητας.

40 Κρίνω ότι η βλάβη η οποία θα προκληθεί στο περιβάλλον δε θα είναι δυνατό να αποκατασταθεί στο προβλεπτό μέλλον που είναι και το μέτρο κρίσης του ανεπανόρθωτου της ζημίας. Συνεπώς, στοιχειοθετείται η σοβαρή πιθανότητα πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημίας που συνιστά βάσιμο λόγο για την έκδοση προσωρινού δια-

τάγματος.

Η παρεμβολή σοβαρών ή ανυπερέβλητων δυσχερειών στην εκπλήρωση του διοικητικού έργου συνιστά λόγο για την μη έκδοση προσωρινού διατάγματος παρά το ότι διαφαίνεται ότι η ζημία που θα προκληθεί δεν θα είναι δυνατό να επανορθωθεί. Στην προκειμένη περίπτωση δεν έχει καταδειχθεί τέτοια δυσχέρεια ούτε μπορεί να αντιπαραβληθούν και να αποτελέσουν λόγο για την μη έκδοση του διατάγματος τα συμφέροντα τρίτων, όπως εκείνα των κατασκευαστών οικοδομών από τη μη αναστολή της άδειας για την εγκαθίδρυση λατομείου. Συνεκτιμάται όμως ο επηρεασμός των συμφερόντων του ενδιαφερόμενου μέρους, ο οποίος στην προκειμένη περίπτωση κρίνεται σημαντικός ενόψει και του γεγονότος ότι η υλοποίηση της άδειας αποτελεί και μέσο επαναδραστηριοποίησης των λατομικών του εργασιών, τη βάση των οποίων απώλεσε με την κατάληψη του χωριού Κουτσοβέντης στο οποίο διατηρούσε λατομείο. Δεν αντισταθμίζει όμως τη ζημία η οποία θα προκληθεί στο περιβάλλον από την υλοποίηση της άδειας σε περίπτωση που ήθελε φανεί ότι η επίδικη απόφαση υπόκειται σε ακύρωση.

Αίτηση αναστολής επιτρέπεται.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Georghiou v. Republic (1978) 3 CLR 400

Συμλλη και άλλος ν. Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 813/88, ημερ. 14/2/90)

Λόρδος και Αναστασιάδης Λτδ και Άλλοι ν. Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθύντος (Προσφυγή Αρ. 874/88, ημερ. 17/2/90)

Improvement Board of Strovolos v. Republic (1983) 3 CLR 434

Αποφάσεις Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδας Αρ. 2730/87, 312/83, 3436/79 και 1615/83

Police v. Georghíades (1983) 2 CLR 33

Attorney-General v. Georghíou (1984) 2 CLR 251

Simonis & Another v. Improvement Board Latsia (1984) 3 CLR 109

Pantelouris v. Council of Ministers (1985) 3 CLR 852

Sofocleous v. Republic (1971) 3 CLR 345

4 Α.Α.Δ. Κοινότητα Πυργών κ.ά. ν. Δημοκρατίας κ.ά.

Miltiadous v. Republic (1972) 3 CLR 341.

Georghiades v. Republic (1965) 3 CLR 392.

Ioannides v. Republic (1983) 3 CLR 410.

Προσφυγή.

- 5 Προσφυγή εναντίον απόφασης του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας με την οποία παραχώρησε άδεια στο ενδιαφερόμενο μέρος για την εγκατάσταση και λειτουργία λατομείου κοντά στην κατοικημένη περιοχή της κοινότητας Πυργών.

- 10 *Ε. Ευσταθίου και Κ. Καμένος, για τον αιτητή.*

Στ. Θεοδούλου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους καθ' ων η αίτηση.

Γ. Αμπίζας, για το ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult.

- 15 ΠΙΚΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Η παραχώρηση άδειας από τον Υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας στον Αχιλλέα Τουμάζου για την εγκατάσταση και λειτουργία λατομείου μέσα στα σύνορα και κοντά στην κατοικημένη περιοχή της κοινότητας Πυργών προκάλεσε
- 20 την αντίδραση των κατοίκων οι οποίοι μέσω της Χωριτικής Αρχής και κάθε τοπικής οργάνωσης, συνδέσμου και επιτροπής προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο για την ακύρωση της άδειας χάριν της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο διαβιούν και σε συνάρτηση με
- 25 αυτό της ποιότητας της ζωής.

- Η Χωριτική Αρχή προσέφυγε και για την προστασία δύο άλλων δικαιωμάτων της κοινότητας τα οποία θίγονται από την απόφαση, (α) την οικιστική ανάπτυξη, και
- 30 τους στην επιφάνεια της περιοχής που καλύπτει η άδεια

μεταλλείου. Μεγάλο μέρος της γης που καλύπτεται από την άδεια, εκμισθώθηκε από το 1939 στη Χωρική Αρχή για τη βόσκηση των ζώων των κατοίκων της κοινότητας. Έκτοτε η άδεια ανανεώνεται και η υφιστάμενη ισχύει μέχρι το 1994.

5

Παράλληλα με την άσκηση προσφυγής, οι αιτητές επιδιώκουν την έκδοση προσωρινού διατάγματος για την αναστολή της άδειας μέχρι την αποπεράτωση της δίκης βάσει του Κ. 13 του Περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Διαδικαστικού Κανονισμού του 1962. Ο λόγος για τον οποίο επιζητείται η αναστολή είναι η αποφυγή πρόκλησης ζημίας στο φυσικό περιβάλλον, η αλλοίωση του οποίου δεν θα είναι δυνατό να αναστραφεί αν επιτύχουν στην προσφυγή τους. Μεγάλο μέρος της περιοχής την οποία περιλαμβάνει η άδεια καλύπτεται από ποικίλομορφη βλάστηση που περιλαμβάνει και αιωνόβια πεύκα. Η εκχέρσωσή της θα αλλοιώσει το χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος στο προβλεπτό μέλλον που δε θα είναι δυνατό να επανορθωθεί αν επιτύχουν στη δίκη. Το ίδιο ισχύει και για την οχληρία που θα υποστούν από την εκπομπή σκόνης και το θόρυβο των εκρήξεων από την εξόρυξη λατομικού υλικού. Προς συμπλήρωση του βάρους της αίτησης, ως σημειωθεί ότι η επίδικη απόφαση προσβάλλεται ως πλημμελής λόγω ανεπαρκούς έρευνας, κατάχρηση εξουσίας λόγω παραγνώρισης των συμφερόντων της κοινότητας και για εσφαλμένη αιτιολογία.

10

15

20

25

Οι καθ' ων η αίτηση όχι μόνον ενίστανται στην έκδοση του προσωρινού διατάγματος αλλά αμφισβητούν και το δικαίωμα των αιτητών να προσφύγουν. Κανένας από αυτούς, όπως εισηγήθηκαν, δεν κατέχει το προβλεπόμενο από την παρα. 2 του άρθρου 146 συμφέρον για να επιδιώξει την αναθεώρηση της επίδικης πράξης. Εφόσον το θέμα άπτεται της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου που περιορίζεται στην αναθεώρηση πράξεων μετά από αίτηση προσώπου το οποίο νομιμοποιείται να προσφύγει βάσει του προαναφερθέντος άρθρου του Συντάγματος, η διερεύνηση των προϋποθέσεων για την άσκηση δικαιοδοσίας μπορεί να αναληφθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και

30

35

5 με πρωτοβουλία του ίδιου του δικαστηρίου. Η δικαιοδοσία του δικαστηρίου να επιληφθεί της προσφυγής αποτελεί το πρώτο θέμα το οποίο θα εξετάσουμε. Αν διαπιστωθεί ότι οι αιτητές ή ορισμένοι από αυτούς νομιμοποιούνται να προσφύγουν θα προχωρήσουμε στην εξέταση του αιτήματος για την έκδοση προσωρινού διατάγματος.

10 Στην αίτηση ομοδικούν* η Χωριτική Αρχή και όλες οι οργανώσεις, σωματεία και επιτροπές της κοινότητας, περιλαμβανομένης και της Περιβαλλοντικής Κίνησης Πυργών. Βάσει των αρχών που υιοθετούνται στην *Improvement Board of Strovolos v. Republic***, η τοπική αρχή νομιμοποιείται να προσβάλει απόφαση οργάνου της Κεντρικής Κυβέρνησης εφόσον θίγονται συμφέροντα της
15 αρχής. Οι οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν αυθύπαρκτη υπόσταση και συμφέρον στην προστασία της λειτουργικότητας της αρχής και των κοινών δικαιωμάτων των κατοίκων τους οποίους εκπροσωπούν.

20 Ο κ. Θεοδούλου υπέβαλε ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί αποκλειστική μέριμνα της Κεντρικής Κυβέρνησης που συνιστά και τη μόνη αρχή που έχει στη διάθεση της τα μέσα για τη διασφάλιση ισορροπίας στο περιβάλλον σε όλη την έκταση της Κύπρου. Η θέση αυτή αποκλείει την ύπαρξη ιδιαίτερου συμφέροντος του ατόμου ή των κατοίκων της περιοχής στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος στο οποίο διαβιούν. Στη Γαλλία αναγνωρίζεται δικαίωμα στον πολίτη ο οποίος επηρεάζεται άμεσα από το διαφορισμό του περιβάλλοντος στο οποίο διαβιού, να προσφύγει στο διοικητικό δικαστήριο για αναθεώρηση
25 της πράξης που επιφέρει αλλοιώσεις στο φυσικό του περι-

35 * Βλ. Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, σελ. 273-274, *Georghiou v. Republic* (1978) 3 C.L.R. 400, *Συμίλη και Άλλος ν. Δημοκρατίας*, Υπ.813/88 εκδόθηκε στις 14/2/90, *Λόρδος & Αναστασιάδης Ατδ. και Άλλοι ν. Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος*, Υποθ. 874/88, εκδόθηκε στις 17/2/90.

** (1983) 3 C.L.R. 434.

βάλλον*. Εξάλλου, στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γερμανία σειρά νομοθετικών διατάξεων κατοχυρώνει το δικαίωμα επηρεαζόμενου ατόμου να προσφύγει στο δικαστήριο για την προστασία του περιβάλλοντος**. Ορισμένες χώρες έχουν προβεί ρητά στη συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος του ανθρώπου στο περιβάλλον***.

Στην Ελλάδα (Άρθρο 24 του Συντάγματος), όπως και σε ορισμένες άλλες χώρες****, η προστασία του περιβάλλοντος καθιερώνεται ως υποχρέωση του κράτους, διάταξη η οποία έχει ερμηνευθεί ότι παρέχει αντίστοιχο δικαίωμα στον πολίτη για περιφρούρηση του φυσικού περιβάλλοντος στον τόπο όπου διαβιεί. Στην Ελλάδα έχει κριθεί ότι νομιμοποιείται ο περιοίκος, όρος αντίστοιχος του γείτονα στο ιδιωτικό δίκαιο, να προσφύγει για την αναθεώρηση άδειας για τη λειτουργία ή επέκταση βιομηχανικής εγκατάστασης*****. Αναγνωρίζεται επίσης συλλογικό συμφέρον των κατοίκων της κοινότητας να προσφύγουν μέσω της τοπικής αρχής, η οποία τους εκπροσωπεί, στο δικαστήριο για την προστασία του περιβάλλοντος, νοουμένου ότι ο επηρεασμός αποτιμάται ως κοινός*****.

*Βλ. απόφαση Conseil d'Etat, 8/2/1957, και Ρέμελη - Η Προστασία του Περιβάλλοντος από τις Βιομηχανικές και Βιοτεχνικές Εγκαταστάσεις, 1989, σελ. 177-178.

* *Βλ. Ρέμελη (ανωτέρω), σελ. 178.

*** Βλ. Άρθρο 66 του Συντάγματος της Πορτογαλίας του 1976, Άρθρο 45 του Ισπανικού Συντάγματος του 1978, και Άρθρο 192 του Γιουγκοσλαβικού Συντάγματος του 1974.

*** *Βλ. Άρθρο 9 του Ιταλικού Συντάγματος του 1948 και Άρθρο 24 του Ελβετικού Συντάγματος.

***** Βλ. Ρέμελη, σελ. 182-183.

***** *Βλ. Αποφάσεις 2730/87, 312/83, 3456/79 και 1615/83, και Ρέμελη, σελ. 186, 189, 192 και 193.

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν κάμνει ειδική πρόβλεψη για την προστασία του περιβάλλοντος είτε ως συλλογικής (κρατικής) υποχρέωσης είτε μέσω της καθιέρωσης ξεχωριστού ατομικού δικαιώματος. Αναγνωρίζει όμως νομοθετική ευχέρεια στην Πολιτεία να περιορίσει μεταξύ άλλων το δικαίωμα της ιδιοκτησίας χάριν της δημόσιας υγείας και της πολεοδομίας (Άρθρο 23.3)*, καθώς και για την προστασία των δικαιωμάτων τρίτων**.

Το κρίσιμο ερώτημα είναι αν το δικαίωμα της ζωής, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7.1 του Συντάγματος, περιορίζεται στην προστασία της ύπαρξης του ανθρώπου ή αν επεκτείνεται και στη λειτουργία του στο φυσικό χώρο στον οποίο διαβιεί. Εννοιολογικά ο όρος "ζωή" δεν περιορίζεται στην ύπαρξη του ανθρώπου, ως υποκειμένου προστασίας του ποινικού δικαίου, η προσβολή του οποίου συνιστά αδίκημα. Ο όρος "ζωή" ενέχει βιολογική έννοια η οποία, σε σχέση με τον άνθρωπο, περιλαμβάνει τη λειτουργία του ως οργανικού (ένβιου) μέρους του φυσικού περιβάλλοντος. Η πρωταρχική έννοια του όρου "ζωή" προσδιορίζεται ως εξής στο Σύγχρονο Ορθογραφικό Ερμηνευτικό Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας, της Πρωΐας:-

"Ζωή: η αφηρημ. έννοια του ζώ, το αποτέλεσμα των λειτουργιών παντός ενοργάνου όντος, των συμβαλλουσών εις την ανάπτυξιν και διατήρησιν αυτού: "δεν υπάρχει ζωή επί της σελήνης", "ο ήλιος αποτελεί σημαντικώτατον παράγοντα της ζωής των ζώων και των φυτών". το σύνολον των εκδηλώσεων των ενοργάνων όντων, επί δε ανθρώπων και των πράξεων αυτών..."

Αν κριθεί ότι ο όρος "ζωή", όπως απαντάται στο άρθρο 7.1, δεν περιορίζεται στην προστασία του ανθρώπου ως πολιτειακής οντότητας αλλά επεκτείνεται και στη

* Βλ. μεταξύ άλλων τον Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο, Κεφ. 96, τον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο 90/72 και τον Περί Εργοστασίων Νόμο, Κεφ. 134.

35 **Βλ. μεταξύ άλλων Άρθρο 45 και 46 του Κεφ. 148.

βιολογική του υπόσταση, τότε το δικαίωμα που κατοχυρώνεται παρέχει λόγο στο άτομο στο φυσικό περιβάλλον στο οποίο διαβιού και αντίστοιχη υποχρέωση σεβασμού και εξασφάλισής του.

Είναι αξιοσημείωτο ότι το δικαίωμα του ανθρώπου στο περιβάλλον αποτέλεσε το αντικείμενο δύο ευρωπαϊκών συνελεύσεων σε σχέση με τα δικαιώματα του ανθρώπου. Ιδιαίτερης σημασίας είναι τα πορίσματα της δεύτερης Ευρωπαϊκής Συνέλευσης που συγκροτήθηκε στο Salzburg στις 2 και 3 Δεκεμβρίου, 1980, στην οποία διακηρύχθηκε ότι το δικαίωμα του ανθρώπου στο περιβάλλον αποτελεί προϋπόθεση του δικαιώματος για υγεία και ζωή. Το δικαίωμα στο περιβάλλον αποτιμήθηκε ως δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών στις αποφασιστικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων όταν θίγεται το περιβάλλον στο οποίο διαβιούν*.

Αξιόλογη συνεισφορά στη διερεύνηση των νομικών προβλημάτων του περιβάλλοντος αποτελεί και η μελέτη του Α. Σακελλαρόπουλου, που περιέχεται στον Τόμο Τιμητικό του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1979, Τόμος II - Σκέψεις για το Πρόβλημα του Περιβάλλοντος από τη Νομική Σκοπιά. Ο συγγραφέας επισημαίνει σταθερή τάση συσχετισμού του δικαιώματος του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον με την προσωπικότητά του και την αναγνώριση λόγου στο άτομο ως προς τη διάθεση ή επέμβαση με τα αγαθά που είναι κοινά στον άνθρωπο (σελ. 306). Αξιοσημείωτη επίσης είναι και η απόφαση του Αρείου Πάγου - 393/64 - στην οποία κρίθηκε ότι οι διατάξεις του πολεοδομικού και οικοδομικού δικαίου έχουν ως σκοπό όχι μόνο την προστασία του γενικού συμφέροντος αλλά συγχρόνως και του συμφέροντος των ιδιοκτητών των γειτονικών οικοδομών**.

* Βλ. Η Συνταγματική Κατοχύρωση της Προστασίας του Περιβάλλοντος, της Γ. Π. Σισιήτη, 1985, σελ. 29.

** Βλ. Σακελλαρόπουλο (ανωτέρω), σελ. 352.

Δεν παραγνωρίζω ότι το άρθρο 7.1 έχει ως πηγή προέλευσης το άρθρο 2 (1) της Ευρωπαϊκής Συνθήκης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που καθιστά υποχρέωση του κράτους την προστασία της ζωής μέσω της θέσπισης της πρέπουσας νομοθεσίας. Σημειώνεται όμως ότι οι διατάξεις του άρθρου 7.1 του Κυπριακού Συντάγματος διαφέρουν από εκείνες του άρθρου 2 (1) της Συνθήκης διότι δεν συναρτούν το δικαίωμα της ζωής με ευθύνη του κράτους για διαφύλαξή του, αλλά το καθιερώνουν ως καθολικό ατομικό δικαίωμα, όπως άλλωστε ορίζεται στο άρθρο 3 της καθολικής διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Άλλος ανασχετικός παράγων στην απόδοση της φυσιολογικής έννοιας του όρου "ζωή" είναι το ευρύτερο πλαίσιο του άρθρου 7 που πραγματεύεται, με ειδικές διατάξεις, τις προϋποθέσεις για την νόμιμη ανακοπή της ζωής. (Βλ. παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 7). Μόνο φαινομενικά τίθεται τέτοιο εμπόδιο διότι:

(α) Το δικαίωμα που κατοχυρώνει η παράγραφος 1 του άρθρου 7 δε συναρτάται με οποιεσδήποτε από τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στις επόμενες παραγράφους, και (β) εκτός από το δικαίωμα της ζωής, η παράγραφος 1 του άρθρου 7 κατοχυρώνει και το δικαίωμα της σωματικής ακεραιότητας.

Στον προβληματισμό για τον προσδιορισμό της ερμηνείας του όρου "ζωή" στο άρθρο 7.1 σημαίνοντα ρόλο διαδραματίζουν και οι κανόνες ερμηνείας του Συντάγματος. Το Σύνταγμα δεν αποτελεί σύνηθες νομοθέτημα, αλλά το θεμέλιο νόμο ο οποίος οριοθετεί το πλαίσιο λειτουργίας της Πολιτείας και σύμμετρης άσκησης των δικαιωμάτων και εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των πολιτών. Γνώμονας για την ερμηνεία του Συντάγματος, όπως έχουμε επισημάνει σε προηγούμενες αποφάσεις*, είναι η διαχρονική προοπτική που καθιστά (στην περίπτωση των ανθρω-

35

* Βλ. μεταξύ άλλων *Police v. Georghiades* (1983) 2 C.L.R. 33 και *Attorney-General v. Georghiou* (1984) 2 C.L.R. 251.

πίνων δικαιωμάτων) τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται μόνιμες αξίες οι οποίες εξασφαλίζονται έναντι των μεταβαλλόμενων κινδύνων που θέτουν τα δεδομένα της κάθε εποχής. Το δικαίωμα ζωής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7.1 δεν συναρτάται με τα δεδομένα του 1960 που θεσπίστηκε το Σύνταγμα, αλλά αποτιμάται ως διαχρονική αξία με άξονα τα λειτουργικά εχέγγυα της ζωής. 5

Κρίνω ότι το δικαίωμα της ζωής που κατοχυρώνεται από το άρθρο 7.1 του Συντάγματος δεν περιορίζεται στην προστασία της ύπαρξης, αλλά επεκτείνεται και στις βασικές προϋποθέσεις για την επιβίωση του ανθρώπου στο χώρο όπου διαβιού. Δε θα διερευνήσω, διότι δεν είναι αναγκαίο για τους σκοπούς αυτής της υπόθεσης, τις διαστάσεις ή προεκτάσεις του δικαιώματος. Διαπιστώνω όμως ότι κάτοικος κοινότητας έχει λόγο στη διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο διαβιού, το οποίο, εφόσον είναι κοινό σε όλους τους κατοίκους της κοινότητας, μπορεί να προασπισθεί συλλογικά από την κοινοτική αρχή η οποία τους εκπροσωπεί. 10 15

Εκτός από το άρθρο 7.1, και οι διατάξεις του άρθρου 9, που κατοχυρώνουν την αξιοπρεπή διαβίωση του ανθρώπου, ενδεχομένως παρέχουν λόγο στο άτομο για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος στο βαθμό που επηρεάζει την υγεία του. Δε θα επεκταθώ όμως στη διερεύνηση αυτής της πτυχής του θέματος διότι δε θίγεται σ' αυτή την υπόθεση. 20 25

Οι προοπτικές ανάπτυξης σε συνάρτηση με τη διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος αφορούν την κοινότητα άμεσα και όπου επηρεάζονται δυσμενώς παρέχεται ανεξάρτητο έρεισμα στην κοινοτική αρχή να τις προασπίσει - *Simonis & Another v. Imp. Board Latsia** 30

Η αναγνώριση του δικαιώματος για προστασία του περιβάλλοντος δεν απαμβλύνει τις προϋποθέσεις που θέτει η παρα. 2 του άρθρου 146 για προσφυγή στο δικαστήριο, 35

* (1984) 3 C.L.R. 109.

δηλαδή άμεσο δυσμενή επηρεασμό υφιστάμενου προσωπικού συμφέροντος. Το συμφέρον το οποίο η Χωριτική Αρχή προασπίζεται είναι το κοινό συμφέρον των κατοίκων της κοινότητας η προστασία του οποίου επαφίεται
5 στην τοπική αρχή*, καθώς και το συμφέρον της κοινότητας για κοινοφελή ανάπτυξη. Αντίθετα οι συνδέσμοι, οργανώσεις και επιτροπές που έχουν συνενωθεί ως διάδικοι δεν έχουν ιδιαίτερο συμφέρον το οποίο νομιμοποιούνται να προστατεύσουν με προσφυγή στο δικαστήριο.

10 Καταλήγω ότι μόνο η Χωριτική Αρχή Πυργών νομιμοποιείται να προσφύγει. Οι προσφυγές των υπολοίπων αιτητών απορρίπτονται.

Οι καθ' ων η αίτηση υποστήριξαν ότι δε δικαιολογείται η έκδοση ανασταλτικού διατάγματος για δύο κυρίως λό-
15 γους:-

(1) Η ζημία την οποία επικαλούνται οι αιτητές είναι αόριστη και νεφελώδης** και συνεπώς δε μπορεί να αποτιμηθεί ώστε να διερευνηθεί η πιθανότητα επανόρθωσης της. Επίσης, ισχυρίζονται ότι η αλλοίωση του περιβάλλοντος είναι ανατρέψιμη ενόψει των όρων οι οποίοι έχουν τεθεί από την αρμόδια αρχή για την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος μετά τη λατόμηση της περιοχής. Η αποκατάσταση βασίζεται σε περιβαλλοντική μελέτη την οποία υπέβαλε το ενδιαφερόμενο μέρος και συνιστά ου-
20 σιώδη όρο της άδειας.
25

(2) Και αν ήθελε κριθεί ότι υφίσταται το ενδεχόμενο πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημίας στο περιβάλλον και την ποιότητα της ζωής των κατοίκων, το διάταγμα δεν πρέπει να εκδοθεί ενόψει του υπέρτατου συμφέροντος του δημόσιου στην άμεση υλοποίηση της άδειας για την εξασφάλιση των αναγκαίων λατομικών υλικών για την οικοδομική βιομηχανία. Η σημασία της λειτουργίας του λατο-
30

* Βλ. *Pantelouris v. Council of Ministers* (1985) 3 C.L.R. 852.

35 ** Βλ. *Sofocleous v. Republic* (1971) 3 C.L.R. 345.

μείου για την οικονομία του τόπου θίγεται μόνον ακροθιγώς στην ένορκη ομολογία η οποία υποστηρίζει την ένσταση και εν πάση περιπτώσει δε συσχετίζεται με τη δυνατότητα παραχώρησης άδειας λατομείου σε άλλο μέρος της ευρύτερης περιοχής που έχει εγκριθεί για το σκοπό αυτό. 5

Το ενδιαφερόμενο μέρος επίσης ενίσταται στην αναστολή έκδοσης της άδειας επικαλούμενο τη ζημία την οποία θα υποστεί από την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης η οποία, όπως επιμελώς υπέδειξε ο δικηγόρος του ενδιαφερόμενου μέρους με αναφορά στο Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, λαμβάνεται υπόψη και συνεκτιμάται με τη ζημία την οποία επικαλούνται οι αιτητές. Όπως εξηγείται στο έργο του καθηγητή Σκουρή, Η Δικαστική Αναστολή Εκτελέσεως των Διοικητικών Πράξεων, σελ. 80: "... Εφόσον η πράξη δημιουργεί τριγωνική σχέση μεταξύ του προσώπου, στο οποίο αφορά, του τρίτου, του οποίου προσβάλλει έννομα συμφέροντα, και της διοικήσεως, είναι εύλογο οι Ε.Α. να ερευνήσουν επιπλέον αν και σε ποιό βαθμό η αναστολή θα προκαλέσει ζημιά στον αποδέκτη της πράξεως". Σε μεταγενέστερο στάδιο ο συγγραφέας επισημαίνει ότι αίτηση για προσωρινό διάταγμα απορρίπτεται εφόσον διαπιστώνεται ότι θα προκληθεί μεγαλύτερη βλάβη στο ενδιαφερόμενο μέρος από την αναστολή παρά στους αιτητές από την απόρριψη της. 10 15 20 25

Από τις ενόρκους δηλώσεις που έχουν κατατεθεί προς υποστήριξη της αίτησης προκύπτει ότι η περιοχή του λατομείου ευρίσκεται κοντά στην κοινότητα και γειτνιάζει σε περιοχή η οποία έχει οριοθετηθεί για τη δημιουργία εξοχικών κατοικιών. Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής έχει προσελκύσει αριθμό προσώπων οι οποίοι οικοδόμησαν εξοχικές κατοικίες στην κοινότητα Πυργών και το ενδιαφέρον αυτό αυξάνεται συνεχώς. Η δημιουργία του λατομείου προϋποθέτει την εκχέρσωση μεγάλης έκτασης γης η οποία σήμερα καλύπτεται από πλούσια βλάστηση και αιωνόβια δέντρα. Παρόλο που ο χώρος μπορεί να αναμορφωθεί μετά την περάτωση των λατομικών εργασιών η αναδημιουργία του περιβάλλοντος ανάγεται στο απότερο μέλλον και αποτελεί μόνο μακροχρόνια προοπτική. Η 30 35

απογύμνωση της περιοχής από τα δέντρα και τη βλάστηση που σήμερα υπάρχει θα αλλοιώσει ουσιαστικά το φυσικό περιβάλλον στο προβλεπτό μέλλον.

- 5 Ο θόρυβος από τις εκρήξεις για τη λατόμηση της περιο-
χής καθώς και η σκόνη η οποία θα εκπέμπεται, προοιωνί-
ζουν προβλήματα για τους κατοίκους της κοινότητας, τα
οποία όμως, δεν έχουν προσδιοριστεί με τη βεβαιότητα
που επιβάλλεται ώστε να αποτιμηθούν οι επιπτώσεις τους
10 προς το σκοπό διαπίστωσης της δυνατότητας επανόρθω-
σής τους.

- Παρόλο που διασφαλίζεται από το άρθρο 23(1) του
Συντάγματος η ιδιοκτησία της Δημοκρατίας στους υπό-
γειους μεταλλευτικούς πόρους η εγκαθίδρυση λατομείου
στο χώρο που έχει εγκριθεί με την άδεια θα δημιουργήσει
15 αναπόφευκτα κωλύματα στην χρήση της επιφάνειας της
γης και θα αποστερήσει τους κατοίκους της κοινότητας
του συμβατικού δικαιώματος το οποίο έχουν για βόσκηση
των ποιμνίων τους στην περιοχή. Η ζημία όμως η οποία
20 δυνατό να προκληθεί από την αποστέρηση στον τομέα
αυτό δεν μπορεί να κριθεί ως ανεπανόρθωτη, δεδομένου
ότι εύλογα μπορεί να αποτιμηθεί και να αποτελέσει το
αντικείμενο αποζημίωσης βάσει των διατάξεων της παρα-
γράφου 6 του άρθρου 146 σε περίπτωση που ήθελε ακυρω-
θεί η πράξη. Η πιθανή παραγνώριση της ύπαρξης του δι-
25 καιώματος το οποίο έχει παραχωρηθεί, όπως ισχυ-
ρίζονται οι αιτητές, άπτεται της επάρκειας της έρευνας
για την έκδοση της άδειας και γενικότερα της εγκυρότητας
της πράξης, θέμα όμως το οποίο δεν ερευνάται εξαντλητι-
κά στο παρόν στάδιο αλλά θα κριθεί στη δίκη. Οι απόψεις
30 διίστανται ως προς το βαθμό και έκταση διερεύνησης των
προοπτικών επιτυχίας της προσφυγής στο προκαταρκτικό
αυτό στάδιο. Η ελληνική νομολογία υποστηρίζει ότι η
έρευνα περιορίζεται στη διαπίστωση κατά πόσο η πράξη
είναι προδήλως παράνομη.

- 35 Αντίθετα, η κυπριακή νομολογία με βάση την αμερικα-
νική προσέγγιση κατατείνει υπέρ της προκαταρκτικής διε-

ρεύνησης της ισχύος της υπόθεσης του αιτητή*.

Η διαφορά στην προσέγγιση των ελληνικών και κυπριακών δικαστηρίων ίσως να έγκειται στο γεγονός ότι το δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται αιτήσεων για αναστολή στην Ελλάδα δεν είναι το δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται της ουσίας της διαφοράς. Εν πάση περιπτώσει, και βάσει της ευρύτερης προσέγγισης η οποία υιοθετείται στην *Miltiadous*, η διερεύνηση της ουσίας δεν ξεπερνά τα όρια της αποκάλυψης συζητήσιμης υπόθεσης, αφήνοντας το πεδίο ανέπαφο για την κρίση της εγκυρότητας της πράξης στο φυσιολογικό στάδιο της δίκης.

Ανεπανόρθωτη είναι η ζημία η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί με υλικά ή άλλα μέσα. Η αποτίμηση του επηρεασμού του περιβάλλοντος και της ποιότητας της ζωής σε χρηματικές αξίες είναι εκτός πραγματικότητας. Στην Ελλάδα έχει κριθεί ως ανεπανόρθωτη, βλάβη η οποία προκύπτει από την καταστροφή φυτειών και καλλιέργειών, την κοπή δέντρων, την καταστροφή δάσους, όπως και ο κίνδυνος αποψίλωσης δασικής έκτασης, και γενικά η αλλοίωση του τοπίου και της μορφολογίας μιας περιοχής. (Βλ. Σιούτης, σελ. 71-72).

Κρίνω ότι η βλάβη η οποία θα προκληθεί στο περιβάλλον δε θα είναι δυνατό να αποκατασταθεί στο προβλεπτό μέλλον που είναι και το μέτρο κρίσης του ανεπανόρθωτου της ζημίας. Συνεπώς, στοιχειοθετείται η σοβαρή πιθανότητα πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημίας που συνιστά βάσιμο λόγο για την έκδοση προσωρινού διατάγματος**.

Είναι νομολογιακά παραδεκτό ότι η παρεμβολή σοβαρών ή ανυπερέβλητων δυσχερειών στην εκπλήρωση του διοικητικού έργου συνιστά λόγο για την μη έκδοση προσωρινού διατάγματος παρά το ότι διαφαίνεται ότι η ζημία

* Βλ. *Georghios Miltiadous v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 341.

** Βλ. μεταξύ άλλων *Georghiadis v. Republic* (1965) 3 C.L.R. 392.

- που θα προκληθεί δε θα είναι δυνατό να επανορθωθεί. Στην προκείμενη περίπτωση δεν έχει καταδειχθεί τέτοια δυσχέρεια ούτε μπορεί να αντιπαραβληθούν και να αποτελέσουν λόγο για την μη έκδοση του διατάγματος τα συμφ
- 5 φέροντα τρίτων, όπως εκείνα των κατασκευαστών οικοδομών από τη μη αναστολή της άδειας για την εγκαθίδρυση λατομείου. Συνεκτιμάται όμως, όπως ορθά επισημαίνεται στο σύγγραμμα του καθηγητή Σκουρή, ο επηρεασμός των συμφερόντων του ενδιαφερόμενου μέρους, ο οποίος στην
- 10 προκείμενη περίπτωση κρίνεται σημαντικός ενόψει και του γεγονότος ότι η υλοποίηση της άδειας αποτελεί και μέσο επαναδραστηριοποίησης* των λατομικών του εργασιών, τη βάση των οποίων απόλεσε με την κατάληψη του χωριού Κουτσοβέντης στο οποίο διατηρούσε λατομείο.
- 15 Δεν αντισταθμίζει όμως τη ζημία η οποία θα προκληθεί στο περιβάλλον από την υλοποίηση της άδειας σε περίπτωση που ήθελε φανεί ότι η επίδικη απόφαση υπόκειται σε ακύρωση.

- Για όλους τους προαναφερθέντες λόγους διατάσσεται
- 20 η αναστολή της άδειας λατομείου μέχρι την αποπεράτωση της δίκης. Όπου διατάσσεται η αναστολή της προσβαλλόμενης απόφασης συντρέχουν ιδιαίτερα ισχυροί λόγοι για την επιτάχυνση της εκδίκασης της προσφυγής, θέμα με το οποίο θα ασχοληθώ αμέσως μετά την έκδοση της απόφα
- 25 σης αυτής.

*Αναστέλλεται η άδεια λατομείου
μέχρι την εκδίκαση της προσφυγής.*

* Βλ. *Ioannides v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 410, 414.